

Dosarul nr. 2rac-220/19

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, judecător – A. Negru

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – Iu. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov

ÎNCHEIERE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea înaintată de Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea sumei de 800 191,80 lei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 07 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău,

c o n s t a ț ă:

La 20 mai 2016, Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, solicitând încasarea sumei de 800 191,80 lei și a cheltuielilor pentru achitarea taxei de stat în sumă de 24 005,75 lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în vederea suspendării executării hotărârii nr. 2-1114/08 din 29 decembrie 2008 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de XXXXXXXXXXXXX către SAR „Donaris Group” SA cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și a dobânzii de întârziere, prin ordinul de plată nr. 4583 din 15 aprilie 2009, a depus cauțiune în mărime de 800 191,80 lei pe contul Oficiului de Executare Rîșcani, mun. Chișinău al Departamentului de Executare, în conformitate cu art. 435 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă și art. 80 din Codul de executare.

În urma remiterii de către instanța de recurs a cauzei spre rejudecare, a fost adoptată hotărârea nr. 2-1892/2010 din 19 iulie 2010 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, prin care s-a dispus încasarea în beneficiul lui XXXXXXXXXXXXXXX din contul SAR „Donaris Group” SA a despăgubirii de asigurare în mărime de 54 918 euro și a dobânzii de întârziere în sumă de 25 536,87 lei.

În urma rămânerii definitive a hotărârii respective, a fost emis titlul executoriu nr. 2-1892/2010 din 19 iulie 2010 și, la cererea creditorului, intentată procedura de executare de către executorul judecătoresc Roman Ioniță.

Potrivit reclamantei, contrar prevederilor art. 435 alin. (7) din Codul de procedură civilă și art. 8 alin. (3) din Codul de executare, prin ordinul incaso nr. 18 din 18 septembrie 2012, executorul judecătoresc Roman Ioniță a încasat din contul SAR „Donaris Group” SA suma de 918 826,70 lei, fără a ține cont de cauțiunea achitată.

În legătură cu reorganizarea sistemului de executare a hotărârilor judecătorești, prin Legea nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești, a fost instituit sistemul de executori judecătorești privați. Drept consecință, Departamentul de executare și oficiile acestuia și-au încetat activitatea (prin Hotărârea Guvernului nr. 958 din 15 octombrie 2010 cu privire la modificarea, completarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului, a fost abrogată și hotărârea Guvernului nr. 312 din 15 martie 2002 cu privire la aprobarea Regulamentului și structurii Departamentului de executare a deciziilor judiciare).

Pentru a asigura executarea art. 51 al Legii nr. 113 din 17 iunie 2010, Ministerul Justiției al Republicii Moldova urma să asigure încetarea activității Departamentului de Executare până la 15 septembrie 2010. Astfel, între Departamentul de Executare și Ministerul Justiției al Republicii Moldova a fost încheiat contractul de cesiune a dreptului de creanță nr. 60/1 din 27 decembrie 2011.

Prin contractul de cesiune a creanței menționat supra, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în calitate de cesionar, a preluat de la Departamentul de Executare, în calitate de cedent, soldul mijloacelor bănești format în urma executării documentelor executorii de către Oficiile de Executare Rîșcani și Botanica, mun. Chișinău. Soldul preluat include suma de 800 191,80 lei, achitată cu titlu de cauțiune de către SAR „Donaris Group” SA prin ordinul de plată nr. 4583 din 15 aprilie 2009.

Prin decizia nr. 2r-775/13 din 25 aprilie 2013 a Curții de Apel Chișinău (irevocabilă de la pronunțare), inter alia, s-a dispus obligarea executorului judecătoresc Roman Ioniță să restituie SAR „Donaris Group” SA cauțiunea. În temeiul deciziei menționate, Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău a eliberat titlul executoriu nr. 28-7/2013 din 20 mai 2013, valabilitatea căruia a fost menținută în ultima instanță, prin decizia nr. 2r-888/14 din 05 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău, însă cu dispunerea „se exclude din textul titlului executoriu cu nr. 28-7/2013 din 20 mai 2013 sintagma cu privire la debitorul Ioniță Roman”.

Executorul judecătoresc Roman Ioniță a adresat demersurile nr. 034-349E/2013 din 21.11.2013, nr. 034-349R/2013 din 19.12.2013, nr. 034-349R/2013 din 12.09.2014, nr. 034-349R/2013 din 10.09.2014 Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat restituirea către SAR „Donaris Group” SA a cauțiunii.

De asemenea, prin scrisorile nr. 2619/14 din 25.09.2014, nr. 3135/14 din 14.11.2014, nr. 2412/15 din 07.09.2015 și nr. 51 din 23.11.2015 a fost somat Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la obligarea acestuia de a restitui în contul Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni cauțiunea.

La rândul său, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a recunoscut obligația de a restitui cauțiunea, însă a invocat lipsa mijloacelor bănești și speranța includerii de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a mijloacelor financiare necesare în proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2015.

Astfel, până în prezent cauțiunea nu a fost restituită Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, fapt prin care acesteia i se cauzează un prejudiciu continuu. Având ca obiect de activitate servicii de asigurări, nu poate folosi în activitatea sa mijloacele bănești depuse cu titlu de cauțiune în mărime considerabilă.

Prin hotărârea din 07 octombrie 2016 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, s-a admis în parte acțiunea depusă de Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni. S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni suma de 800 191,80 lei cu titlu de cauțiune depusă la cont în vederea suspendării executării hotărârii nr. 2-1114/08 din 29 decembrie 2008 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, precum și suma de 24 005,75 lei cu titlu de taxă de stat. În rest, acțiunea s-a respins ca nefondată.

Prin decizia din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, casată hotărârea din 07 octombrie 2016 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău în partea pretențiilor admise, și pronunțată în această parte o nouă hotărâre de respingere integrală a acțiunii, fiind menținută în rest hotărârea.

Prin decizia din 21 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, casată decizia din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, fiind remisă cauza la Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 07 octombrie 2016 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, dreptul Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni de a obține rambursarea sumei de 800 191,80 lei, ca rezultat al dublei executări, prin depunerea cauțiunii și încasarea ulterioară a sumelor de pe conturi prin ordin incaso, a fost recunoscut prin decizia nr. 2r-755/13 din 25 aprilie 2013 a Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău, care este irevocabilă.

Astfel, prin efectul art. 50 din Legea 113 din 17 iunie 2010 precum și al Contractului de cesiune de creanță nr. 60/1 din 27 decembrie 2011, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a devenit succesori al DEDJ, în raport cu cauțiunea

de 800 191,80 lei depusă de SAR „Donaris Group” SA pe contul Oficiului de Executare Rîșcani, mun. Chișinău al Departamentului de Executare, prin ordinul de plată nr.4583 din 15 aprilie 2009.

Însă, dat fiind faptul că decizia nr. 2r-755/13 din 25 aprilie 2013 a Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău nu poate fi executată din motivul lichidării DEDJ și excluderii sintagmei „debitorul Ionița Roman” din conținutul documentului executoriu nr. 28-7/2013 din 20 mai 2014, obligația de restituire a mijloacelor bănești recunoscute în titlul respectiv îi revine direct statului.

La 01 martie 2019, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a contestat cu recurs decizia din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, s-a invocat faptul că Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu poate fi debitor pe marginea prezentului litigiu, or nu este succesor al DEDJ, obligația de restituire a cauțiunii revenindu-i direct statului.

La 07 martie 2019, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a contestat cu recurs decizia din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, s-a referit la existența unei decizii irevocabile, prin care executorul judecătoresc Roman Ioniță este obligat să restituie reclamantei cauțiunea depusă, or acțiunile acestuia au fost contrare prevederilor legislației de executare.

La 17 mai 2019, Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, prin intermediul avocatului Vladislav C. Roșca, a depus referință la cererile de recurs, solicitând să fie considerate inadmisibile.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova sunt neîntemeiate și urmează a fi declarate inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 04 decembrie 2018, fiind expediată participanților la proces la 04 ianuarie 2019 (f.d. 230, vol. I), însă la materialele cauzei nu sunt înscrisuri care să demonstreze

momentul recepționării acestora de către participanții la proces. Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova a fost înregistrat la 01 martie 2019, iar cel declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova – la 07 martie 2019, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acestea se consideră declarate în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenți nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este

evidențiată în recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Ala Cobăneanu,

Judecătorii

Dumitru Mardari,

Svetlana Filincova